

– це усвідомлена раціонально-емоційна оцінка подій, їх значення для суб'єкта у контексті його життєвих інтересів.

Механізми формування життєвої перспективи особистості: уявлення особистості про часову парадигму її життя – минулого, теперішнього, майбутнього.

СМИСЛ ЖИТТЯ

Доп. - Ковбаса Т.І., М-33
Наук. кер.- ст. викл. Сахно П.І.

Життя людини складається з великої кількості подій, відбувається у різних площинах діяльності і спрямоване на реалізацію різноманітних цілей. Психологічним утворенням, що дозволяє подолати цю мозаїчність і досягнути своє життя як повну цілісність, є уявлення про сенс життя.

Вчений В.Франклін проаналізував основні шляхи, на яких людина може зробити своє життя осмисленим, і виділив такі: по-перше, це те, що людина дає світу, по-друге, це те, що людина бере від нього і по-третє, - її життєві принципи. Беручи до уваги вище сказане, можна виділити такі групи смисложиттєвих цінностей: цінності творчості, цінності переживання і цінності відношення.

Під цінностями творчості розуміють суспільно-корисну працю. Серед цінностей переживання Франклін виділяє любов, яка має багатий ціннісний потенціал. Третя група цінностей дозволяє зробити осмисленим життя навіть тоді, коли воно не плідне на творчість і небагате на переживання. Ця група цінностей стосується ставлення людини до своєї долі, до обставин, які вона не здатна змінити. Те, як людина несе свій тягар долі, свій хрест, мужність, яку вона виявляє у стражданнях та випробуваннях – усе це свідчить про те, на скільки вона ствердилася як особистість. Зрозуміло, що людина в змозі знайти сенс свого життя, не звертаючи уваги ні на що.

У психології розвитку особистості звично розрізняти „засвоєння” сенсу життя вже відомого, „заданого” людині і „осягнення” сенсу, яке характеризує більш високий ступінь

собистого розвитку і відбувається у процесі постійного діалогу людини зі світом та собою.

Взагалі сенс життя, як найбільш узагальнений регулятор існування людини, може бути у двох формах: як свідоме уявлення людини щодо головних цілей та як цінностей. Сенс життя, так чи інакше, в усвідомленому чи неусвідомленому вигляді зовсім не обов'язково притаманний людині, як розгорнута „філософія буття”, а здебільшого, як віра у певні цінності, що утворюють тризень особистості, і не дозволяють життю людини розпастися на непов'язані між собою відтинки існування.

Л.Толстой, тонкий аналітик людської душі, писав з цього приводу: „Коли Ленін думав про те, хто він такий і для чого він живе, то не знаходив відповіді і впадав у відчай; та, коли він перестав питати себе про це, то знав, і хто він такий, і для чого він живе.”

Сенс життя людини „виростає” разом з нею, зумовлений усією історією її життя, її оточенням та життєвим досвідом. Йому можна дати визначення – спрямованість особистості на реалізацію певних життєвих цінностей.

Уявлення людини про сенс свого існування є найзагальнішим регулятором її життєвої активності, кожен з нас ставить собі питання: в чому суть нашого буття, а яка моя „життєва місія”? Найявність у психологічній структурі чітких уявлень про сенс життя надає особистості сил і витривалості у різноманітних життєвих випробуваннях, складає мозаїчність повсякденності у цілісну картину. У цьому плані гарною ілюстрацією може слугувати відома притча: „У чоловіків, які везли візки з цеглою, спитали: „Що ви робите?” – „Хіба не бачите? Везу цеглу”, – відповів перший. „Я заробляю на життя собі і своїй родині”, - відповів другий. А третій гордо промовив: „Я будую Шартриський собор”. Очевидно, що за зовнішньої однаковості їхніх дій, вони мають різний життєвий сенс, тому і різною, залежно від мети, є повнота життя для цих людей, міра їх самореалізації та задоволеності.